Raimo Salonen/THL lisäselvitys
16.10.2018

Arvoisa Ympäristövaliokunnan puheenjohtaja ja hyvät jäsenet!

Mieleeni tuli, että voisin lähettää selvyyden vuoksi nettilinkit ja PDF-kopiot STM:n lausunnossa mainituista kahdesta suomenkielisestä, yleistajuisesta artikkelista, joissa on kuvattu THL:n rekisteritutkimuksissa saatuja päätuloksia puun pienpolton savuille tapahtuneeseen neljään eritasoiseen, pitkäaikaiseen altistumiseen liittyneistä vakavista terveyshaitoista pääkaupunkiseudun isossa väestöotoksessa (kaikki tiiviisti rakennetuilla pientaloalueilla v. 1980 lopussa asuneet, pois lukien vilkkaiden liikenneväylien ja rautateiden läheisyys sekä lentomelualue - seurattu väestö on yli 92 000 henkilöä). Tuloksissa kolmen altistumisryhmän asukkaita on verrattu vähiten altistuneisiin.

Samoissa Ympäristö ja Terveys -lehden artikkeleissa on kuvattu Kuopiossa talvella 2015 tehdyissä, 1-2 viikkoa per talo kestäneissä ilmanlaadun mittauksissa saatuja tuloksia siitä, missä määrin lähinaapurien savut vaikuttivat terveydelle haitallisten savukomponenttien pitoisuuksiin tutkittavan talon piha-alueella ja sisällä. Oman polton lisävaikutuksia talon piha-alueella ja asuintiloissa mitattaviin savukomponenttien pitoisuuksiin on tutkittu alkuvuodesta 2018 samalla Kuopion keskustaa lähellä olevalla pientaloalueella, joka ei kuulu kaukolämpöverkkoon ja jolla suositaan puulämmitystä.

Tutkimusryhmämme hypoteesi on, että asuinympäristössä ulkona vietetty aika (talvella max. 1-2 tuntia / vrk) ja sinä aikana tapahtunut asukkaiden altistuminen eivät riitä selittämään pääkaupunkiseudun rekisteritutkimuksessa havaitsemiemme vakavien terveyshaittojen suhteellisen suurta määrää. Arviomme mukaan kodin sisätiloissa iltaisin ja viikonloppuisin tapahtuva pitempi altistuminen lähinaapurien ja omasta puunpoltosta peräisin oleville terveydelle haitallisille savukomponenteille voisi olla sellainen tekijä, joka lisää vuosien - vuosikymmenten kuluessa merkittävästi riskiä vakavista terveyshaitoista.

(1) Salonen RO, Pasanen K, Pulkkinen A-M, Pennanen A, Sokura M, Pärjälä E, Pukkala E. Puun pienpolton savut: uutta tietoa altistumisesta ja terveyshaitoista. Ympäristö ja Terveys 2015; 46(6): 4-11. Internet: http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2015103015772
- Tämä kuvaa vuosia - vuosikymmeniä kestäneeseen pitkäaikaiseen savualtistumiseen liittyneitä vakavia terveyshaittoja (ennenaikaiset kuolemat sydän-, verisuoni- ja hengityssairauksiin) 25 vuoden 1981-2005 seuranta-aikana pääkaupunkiseudulla. Kuopiossa tehdyissä ilmanlaadun mittauksissa, joissa selvitettiin tutkimukseen valittujen omakotitalojen pihalla ja sisällä esiintyviä savukomponenttien pitoisuuksia, oli oma puunpoltto, kynttilänpoltto ym. savun tuotto talon ulko- ja sisätiloissa kielletty koko mittausviikon ajan.

(2) Salonen RO, Pasanen K, Pulkkinen A, Pennanen A, Pärjälä E, Koskentalo T, Pukkala E. Puun pienpolton savuja ulkoa sisälle ja pitkäaikaisesta altistumisesta syöpiä. Ympäristö ja Terveys 2016; 47(8): 28-39. Internet: http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201702281887
- Tämä puolestaan kuvaa arviolta vuosikymmeniä kestäneeseen pitkäaikaiseen savualtistumiseen liittyneitä keuhkosyöpään sairastumisia 32 vuoden 1981-2012 seuranta-aikana pääkaupunkiseudulla. Tässä Kuopiossa mitattuja savukomponenttien ulko- ja sisäpitoisuuksiakin laajemmin esittelevässä työssä oli kulloinkin tutkivassa talossa oma puunpoltto, kynttilänpoltto ym. savun tuotto talon ulko- ja sisätiloissa kielletty koko mittausviikon ajan.

Omassa esityksessäni mainitsin, että Ruotsin Boverket on päättänyt ottaa jo ennakkoon 1.1.2019 käyttöön uusien pellettejä tai puuta polttavien liesien, kamiinoiden ja keskuslämmityskattiloiden osalta - ruotsalaisittain soveltaen - EU:n ekologisen suunnittelun direktiiviin pohjautuvat Euroopan komission asetukset pienpolttolaitteiden tehokkuusvaatimuksista ja päästörajoista (EU-maiden yleinen määräaika 1.1.2020 kattiloille ja 1.1.2022 huonetilalämmittimille). Boverketin uusien määräysten mukaiset puunpolttolaitteet tulee ottaa käyttöön uusien talonrakennuskohteiden lisäksi myös laajan peruskorjauksen läpikäyvissä jo olemassa olevissa taloissa. Seuraavasta linkistä löytyy yksityiskohtaista tietoa uusista määräyksistä.
https://www.boverket.se/sv/byggande/hallbart-byggande-och-forvaltning/andrade-krav-for-vedspisar-kaminer-och-pannor/